

EXEMPLUM

Quan el monument
es converteix
en **símbol**

Jornades de:
Arqueologia Museografia Urbanisme
De l'1 al 3 de desembre de 2010

2010 ANYS
TARRACO
PATRIMONI MUNDIAL

EXEMPLUM

QUAN EL MONUMENT ES CONVERTEIX EN SÍMBOL. GRANS JACIMENTS URBANS DECLARATS PATRIMONI MUNDIAL

Jornades d'Arqueologia, Museografia i Urbanisme en commemoració dels deu anys de la declaració dels monuments romans de Tarragona Patrimoni Mundial.

Tarragona, 1, 2 i 3 de desembre de 2010

Presentació

Aquesta tardor Tarragona celebra el desè aniversari de la declaració del seu llegat romà com a Patrimoni Mundial per part de la UNESCO. Amb motiu d'aquesta commemoració l'Àrea de Patrimoni Històric de l'Ajuntament de Tarragona, amb la col·laboració d'institucions acadèmiques, socials, econòmiques, culturals i polítiques i del Palau Firal i de Congressos de Tarragona, ha impulsat un seguit d'activitats amb l'objectiu de fer d'aquesta celebració un nou element de divulgació i valorització del seu patrimoni.

Tarragona i el seu entorn immediat compten amb nombrosos edificis romans conservats: les Muralles, el Fòrum de la Colònia, el Teatre, l'Amfiteatre, el Circ, carrers, termes, cases, aqüeductes, pedreres, grans tombes singulars, arcs d'honor i luxoses vil·les suburbanes... la vida de la ciutat ha girat, durant segles, al voltant de les pedres romanes i els tarragonins s'han sentit sempre orgullosos de ser els hereus de la romana Tàrraco, una gran ciutat ja descrita pels geògrafs i historiadors clàssics.

La història urbanística de Tarragona en els darrers segles sempre ha mantingut una relació ambivalent de passió i incomoditat davant de les restes monumentals del seu passat i únicament en dates molt properes ha estat finalment regulat i protegit legalment d'una forma àmplia.

Per si mateixes, aquestes restes no són ni més ni menys espectaculars que les de tantes altres ciutats romanes que coneixem a les costes africanes o asiàtiques de la Mediterrània. En canvi, és espectacular l'esforç que ha de fer una ciutat moderna, de més de 120.000 habitants, per conviure d'una forma difícil i alhora enriquidora amb el seu patrimoni arqueològic monumental. És aquesta l'eterna disjuntiva per fixar els límits entre la protecció del paisatge urbà i la pròpia lògica de la ciutat com un organisme dinàmic en constant evolució amb reptes i interessos sempre diferents i contradictoris, una problemàtica que afecta avui, de la mateixa manera, totes les ciutats històriques amb processos molt semblants.

Amb la paraula *EXEMPLUM* Tàcit va referir-se al temple que Tàrraco va dedicar a August i que "havia estat exemple per a totes les províncies" (*omnes provinciae exemplum*).

Per commemorar els 10 anys de la declaració de Tàrraco com a Patrimoni Mundial i com a cloenda de tota una sèrie d'activitats ciutadanes desenvolupades des del 8 d'octubre, l'Ajuntament de Tarragona vol analitzar aquestes qüestions des d'una òptica a la vegada científica i divulgativa i per això organitza al Palau Firal i de Congressos de Tarragona les jornades internacionals: *EXEMPLUM* "Quan el monument es converteix en un símbol: els grans jaciments declarats Patrimoni Mundial".

CALENDARI DE LES JORNADES *EXEMPLUM*

Dimecres 1 de desembre: Palau Firal i de Congressos de Tarragona

Sessió de matí

9.30 h Recepció i acreditacions.

Presideix les sessions la professora Isabel Rodà, catedràtica d'Arqueologia de la UAB i directora de l'Institut Català d'Arqueologia Clàssica (ICAC).

9.45 h Acte de benvinguda

10.00 h L'ACRÒPOLI D'ATENES. DOCUMENTACIÓ, RESTAURACIÓ, CONSERVACIÓ.

Fani Mallouchou-Tufano, professora de la Universitat Tecnica di Creta. Membre de la Commissione per la Conservazione dei Monumenti dell'Acropoli (ESMA).

11.00 h Pausa - cafè.

11.30 h EL MUSEU DELS FÒRUMS IMPERIALS EN ELS MERCATS DE TRAJÀ.

Lucrezia Ungaro, Ajuntament de Roma. Sovrintendenza ai Beni Culturali. Directora del Museo di Fori Imperiali i del Museo della Civiltà Romana.

12.30 h L'ARA PACIS. DE LA TROBALLA A LA NOVA MUSEÏTZACIÓ DE RICHARD MEIER.

Eugenio La Rocca, catedràtic d'Arqueologia de la Università degli Studi La Sapienza.

Sessió de tarda

16.30 h L'ORDENACIÓ URBANÍSTICA DEL CONJUNT MAUSOLEU D'AUGUST / ARA PACIS.

Maya Segarra, professora d'Arquitectura, Università degli Studi Roma Tre.

17.30 h Pausa.

18.00 h TARRAGONA ROMANA PATRIMONI MUNDIAL.
Balanç d'una candidatura i significat d'una denominació.

Maria Mercè Martorell, tinenta d'alcaldia de Patrimoni en el moment de la declaració i representant de la candidatura a la reunió de l'ICOMOS a Cairns.

Ricardo Mar, arquitecte i professor d'Arqueologia de la URV. Tècnic responsable de la candidatura de Tarragona.

19.30 h
El nou Museu de l'Acropoli d'Atenes. Un projecte de Nació.

Dimitrios Pandermalis, professor d'Arqueologia a l'Aristotle University of Thessaloniki. Director del nou Museu de l'Acropoli d'Atenes.

Presentat per Isabel Rodà, catedràtica d'Arqueologia de la UAB i directora de l'Institut Català d'Arqueologia Clàssica (ICAC).

Dijous 2 de desembre: Palau Firal i de Congressos de Tarragona

Sessió de matí

Presideix les sessions Joaquin Ruiz de Arbulo, catedràtic d'Arqueologia de la URV.

9.00 h EL MUSEU D'HISTÒRIA DE TARRAGONA I LES SEVES ACTIVITATS DE DIFUSIÓ DEL PATRIMONI HISTÒRIC.

Lluís Balart, director del Museu d'Història de Tarragona.

9.45 h TARRACO VIVA I LES JORNADES DE RECONSTRUCCIÓ HISTÒRICA, una eina de dinamització social.

Magí Seritjol, tècnic de difusió de Patrimoni en el moment de la declaració. Responsable del Festival Tarraco Viva.

10.30 h TARRAGONA, MUSEUS I TERRITORI, 20 ANYS DESPRÉS.

Francesc Tarrats, director del Museu Nacional Arqueològic de Tarragona (MNAT).

11.15 h Pausa - cafè.

11.45 h ELS ELEMENTS DECLARATS PATRIMONI MUNDIAL PER LA UNESCO A CATALUNYA. Situació actual i propostes de futur immediat.

J. Manel Rueda, subdirector de Patrimoni Arquitectònic, Arqueològic i Paleontològic, Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació de la Generalitat de Catalunya.

12.30 h LA CIUTAT INCAICA DEL CUZCO I EL SANTUARI DEL MACHU PICCHU. Problemes de conservació i museïtzació.

Fernando Astete, arqueòleg. Director del Parque Arqueológico Nacional de Machu Picchu.

Sessió de tarda

16.30 h LES EXCAVACIONS ARQUEOLÒGIQUES EN LA VIDA QUOTIDIANA DE LA CIUTAT DE MÈXIC DF.

Francisco Vidargas, subdirector de l'INAH (Instituto Nacional de Antropologia e Historia), Mèxic DF.

17.30 h Pausa.

18.00 h TAULA RODONA. MONUMENTS, MUSEUS I CIUTADANS. FÓRMULES D'INTERACCIÓ

Francisco Vidargas, subdirector de l'INAH (Instituto Nacional de Antropologia e Historia), Mèxic DF.

Fernando Astete, arqueòleg. Director del Parque Arqueológico Nacional de Machu Picchu.

Presideix i modera Francesc Tarrats, director del MNAT.

Miguel Alba, director del consorci Mérida Ciudad Monumental.

Miguel Ángel de la Iglesia, professor de la Escuela de Arquitectura de Valladolid. Director dels conjunts arqueològics de Clunia i Tiermes.

Magí Seritjol, tècnic de patrimoni de l'Ajuntament de Tarragona. Responsable del Festival Tarraco Viva.

19.30 h TARRAGONA ROMANA, PATRIMONI MUNDIAL DEU ANYS DESPRÉS. Un projecte de futur.

Rosa Maria Rossell, tinenta d'alcaldia de Patrimoni Històric, Ajuntament de Tarragona.

Presentarà Joaquín Ruiz de Arbulo, catedràtic d'Arqueologia de la URV.

Imma Teixell, arqueòloga del Museu d'Història de Tarragona.

Divendres 3 de desembre

De 9.30 h a 18.00 h

Visita guiada del professor **Joaquín Ruiz de Arbulo** als espais monumentals Patrimoni Mundial de Constantí, Roda de Barà, Altafulla, la Pedrera del Mèdol i la Torre dels Escipions.

Activitat destinada a les persones inscrites a les jornades.
Preu 20 €. Aquest preu inclou el dinar i el transport.

Inscripcions al web del Museu d'Història de Tarragona (www.museutgn.com)
Places limitades. Confirmacions per ordre d'inscripció

INFORMACIÓ GENERAL

LLOC DE REALITZACIÓ: Auditori Eutyches. PALAU FIRAL I DE CONGRESSOS DE TARRAGONA

INSCRIPCIONS: Les inscripcions generals a les Jornades són gratuïtes i es poden realitzar a www.museutgn.com . La inscripció a l'activitat del dia 3 té un cost de 20 € en el que s'inclou el transport i el dinar

PREMSA: Els mitjans de comunicació tenen accés lliure a les jornades dels dies 1 i 2. Per assistir a la Jornada del dia 3 cal que us poseu en contacte amb el 639 42 03 47 (Jordi Romero) o amb el 670 91 00 86 (Dolors Gómez) per confirmar disponibilitat de plaça.

Per concretar entrevistes amb algun dels ponents, poseu-vos en contacte amb les mateixes persones, Jordi Romero i Dolors Gómez

AGRAÏMENTS

Volem agrair molt especialment la seva col·laboració a:

Al **Palau Firal i de Congressos de Tarragona**, per l'acollida i cessió dels seus espais i equipaments i a l'**Institut Català d'Arqueologia Clàssica (ICAC)** i a la **Universitat Rovira i Virgili** pel seu suport i assessorament científic en el disseny de les Jornades

I les institucions públiques i privades que ens han donat el seu suport:

- Generalitat de Catalunya – Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació
- Ministerio de Cultura
- Diputació de Tarragona
- Museu Nacional Arqueològic de Tarragona (MNAT)
- Consorci per a la Promoció Turística de la Tarragona Romana
- Repsol
- Abertis-Autopistas